

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 10082

Tarih : 22.01.2025

23279

Vezir Coşkun PARLAK
Hakkari Milletvekili
Milli Savunma Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz** tarafından Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
22.01.2025

Vezir Coşkun PARLAK

Hakkari Milletvekili

Suriye'de Esad/Baas rejiminin 8 Aralık 2024'te devrilmesinden sonra ülkede çatışmalar sona ermemiş, özellikle Kuzey ve Doğu Suriye'de yoğunlaşmıştır. Suriye İnsan Hakları Gözlemevi'nin verilerine göre 12 Aralık 2024'ten 21 Ocak 2025'e kadar Kuzey ve Doğu Suriye'de 44'ü sivil olmak üzere toplam 457 kişi hayatını kaybetmiştir. Son haftalarda Fırat Nehri üzerinde bulunan Tışrin Barajı çevresinde yoğunlaşan çatışmalar, bölgede yaşayan on binlerce kişinin hayatını tehdit etmektedir. Tışrin Barajı aynı zamanda bölgenin önemli su kaynaklarından biridir. Çatışmalardan dolayı barajın çalışmaması, bu temel su kaynağından mahrum kalacak insanlar için başka bir ciddi tehlikeyi ortaya çıkaracaktır. Bölgedeki sivil halk, baraja yönelik saldırıların durdurulması için baraj çevresinde nöbet tutmaya başlamıştır. Basına ve sosyal medyaya yansıyan görüntülere ve bölgede bulunan gazetecilerin haberlerine göre baraj çevresinde bulunan siviller, hava saldırılarıyla hedef alınmaktadır. 19 Ocak 2025'te yapılan hava saldırısında ünlü Kürt tiyatrocusu Cuma Xelil İbrahim (Bavê Teyar) dahil olmak üzere 6 sivil hayatını kaybetmiş, en az 15 sivil de yaralanmıştır. 22 Ocak 2025'te Suriye Milli Ordusu'na yakın sosyal medya hesaplarından yayınlanan bir videoya göre barajın yanında halay çeken siviller, hava saldırısının hedefi olmuştur. Basında yer alan bilgilere göre ve hükümet yetkililerinin açıklamalarına göre Suriye Milli Ordusu (SMO) Türkiye tarafından desteklenen bir silahlı gruptur. Dolayısıyla SMO'nun sivillere yönelik yaptığı saldırılar, Türkiye'yi de ilgilendirmektedir. Ayrıca 2016 yılından beri Türk Silahlı Kuvvetleri, Suriye'nin kuzeyine yönelik operasyonlar yürütmekte ve halihazırda bölgedeki askeri varlığını korumaktadır.

Türkiye'nin, askeri varlık bulundurduğu yerlerde sivilleri gözetmesi hem ulusal mevzuattan hem de uluslararası hukuktan doğan bir yükümlülüktür. Türkiye'nin de taraf olduğu ve uluslararası insancıl hukukun temel metinlerinden biri olan 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Sözleşmeleri'nin Ek 2 Protokolünün 13. Ve 14'üncü maddelerinde, çatışma alanlarında sivillerin hedef alınmaması gerektiği açık biçimde ifade edilmiştir. Dolayısıyla Suriye'nin Kuzey ve Doğusunda, özel olarak da Tışrin Barajı çevresinde sivillerin hedef alınıyor olması, uluslararası insancıl hukukun ağır şekilde ihlal edilmesi anlamına gelmektedir.

Bu bilgiler çerçevesinde:

- 1- Suriye'nin Kuzey ve Doğusunda yaşanan çatışmalarda hayatını kaybeden sivillerle ilgili elinizde bir veri bulunmakta mıdır? 27 Kasım 2024'ten bu yana çatışmalarda kaç sivil hayatını kaybetmiştir?
- 2- Suriye'nin kuzeyinde hayatını kaybeden siviller arasında kaç Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı vardır?
- 3- Suriye Milli Ordusu'nun Türkiye tarafından desteklendiğine yönelik iddialar gerçek midir? İddialar doğruysa Türkiye SMO'yu hangi araçlarla desteklemektedir ve bu desteğin ulusal ve uluslararası hukuka göre statüsü nedir?
- 4- Tışrin Barajı çevresinde sivillere yönelik saldırılarda Türkiye'ye ait herhangi bir araç, silah ya da mühimmat kullanılmakta mıdır?